679/03

Den 1. marts 2003 blev i sag nr. 60.027:

xxxxxx xxxxxxxxxx
xxxxxxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxx
xxxxxxxxx xx xxxxx
xxxx xxxxxxxxx x

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Danica Pension, klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at yde dækning ved tab af arbejdsevne og præmiefritagelse.

I skrivelse af 4/9 1996 fra selskabet til klageren hedder det bl.a.:

"Som De kan se i vedlagte kopi af Deres erklæring, som De har underskrevet 15. august 1993, har De ikke oplyst om tilbagevendende gener i hoften, og at De fik konstateret slidgigt i venstre hofte i 1989.

De har heller ikke oplyst, at De i februar 1993 blev røntgenfotograferet på grund af rygproblemer.

Ifølge Forsikringsaftalelovens paragraf 6 er vi alene forpligtet i det omfang og på de vilkår, vi havde antaget forsikringen, hvis de rette helbredsforhold havde været oplyst.

Hvis vi ved ændringen af Deres pensionsordning havde haft de rette helbredsoplysninger, ville vi ikke have tilbudt Dem forhøjelse af dækningen ved tab af arbejdsevne og ikke ret til præmiefritagelse på præmieforhøjelsen pr. 1. august 1993.

…

Tilbagekøbsværdien af den del af tab af arbejdsevnedækningen, som vedrører forhøjelsen pr. 1. august 1993 vil blive udbetalt, dog med fradrag af omkostninger og afgift til staten."

I klageskrivelse af 30/11 2002 har klagerens advokat bl.a. anført:

"**Sagens omstændigheder er følgende:**

…

A.K. [klageren] oprettede i 1985 en pensionsordning i Statsanstalten for Livsforsikring, senere Danica Pension. Der er tale om en firmapensionsordning, som bygger på en mellem SAS og Statsanstalten for Livsforsikring indgået overenskomst.

…

I 1993 forhandlede arbejdsgiveren C.A.C. A/S sig frem til en udvidet forsikringsdækning med forsikringsselskabet Danica Pension. A.K. underskrev d. 1. august 1993 en ny erklæring, hvorefter der i tilfælde af tab af arbejdsevne skulle udbetales 90% af lønnen (mod tidligere 50).

…

I forbindelse med ændringen af forsikringsdækningen havde A.K. den 15.8.1993 underskrevet 'Erklæring om funktionærens helbred til brug for ændring af pensionsordningen'. Erklæringen har følgende ordlyd: 'Jeg erklærer, at jeg - bortset fra kortvarig tilfælde af forkølelse og/eller influenza ikke lider af kroniske og/eller tilbagevendende sygdomme/lidelser samt ikke indenfor de sidste 5 år har fået diagnosticeret sygdomme/lidelser.'

…

Som begrundelse for klagen skal jeg anføre følgende:

Den lidelse, som har ført til A.K.s arbejdsudygtighed er (arthrosen) slidgigten og ikke de andre forhold. Det er tale om et fuldstændigt forudsigeligt forløb efter den primære lidelse, den dobbeltsidige epifysiolyse, se herom speciallæge, overlæge dr. med. E.T. erklæringer fra 1996 og 1998, samt M.M. notat fra 1988, hvori hun noterede, at han var blevet lovet slidgigt inden det 35. år. Hverken OsgoodSchlatter eller Scheurmann lidelserne har haft indflydelse på A.K.s tab af erhvervsevnen. Jeg er af den opfattelse, at A.K. heller ikke var forpligtet til eller burde have oplyst om at han i 1993 blev røntgenfotograferet.

Det er efter min opfattelse usikkert, hvornår der er konstateret arthrose. Røntgenbillederne fra 1989 viste ifølge røntgenklinikkens udtalelser af 5.9.1989 netop ikke arthrose, men omvendt noterede Fysiurgisk Klinik den 10.10.1989, at der var tale om arthrose, men det ses ikke om denne udtalelse alene bygger på M.M.s (fejlagtige) notat (og formentlig fejlagtige henvisningsårsag) eller en egentlig gennemgang af røntgenbillederne. Det må derimod antages, at der i 1992 blev konstateret arthrose, og at Røntgenklinikken meddelte dette skriftligt til M.M. ved skrivelse af 23.12.1992. Denne meddelelse blev imidlertid aldrig skrevet ind i M.M.s journal. Det kan enten skyldes en fejl hos M.M. eller at skrivelsen aldrig nåede frem til hende. Da M.M. i 1995 udfyldte førtidspensionsskemaet angav hun som den pensionsberrettigende lidelse arthrose. Hun beskrev lidelsen som en følge af epifysiolysen. Lidelsen blev ifølge M.M. konstateret i 1995. På den baggrund må det derfor antages, at A.K. i hvert fald ikke fra M.M. blev informeret om resultatet af røntgenundersøgelserne i 1992.

S. Hospitals Ortopædkirurgiske afdeling har set A.K. i 1991, 1995 og i 1996. Det fremgår af afdelingens journal, at man alene har set røntgenbilleder fra 1989 og i 1995. I 1995 konstateredes ved røntgenundersøgelse af begge hofteled 'kun moderate forandringer' (i forhold til 1991). Da røntgenbillederne fra 1989 ikke viste arthrose, kan A.K. altså ikke i den relevante periode for sagens bedømmelse fra S. Hospitals Ortopædkirurgiske Afdeling have fået oplysning om arthrose.

Reumatologisk Ambulatorium skrev til A.K. den 2.2.1996, at man havde set røntgenbillederne af ryggen og at billederne var uforandrede fra 1992. Det blev oplyst, at han havde en holdningsfejl og en del slidtage på overgangen mellem bryst og lændedel. Den 26.4.1996 skrev Reumatologisk Ambulatorium følgende til A.K.:
'Kære A.K., Som min kollega vist har forklaret dig, viser MR scanningen at pladsforholdene i din ryg er i orden. Der findes noget slitage, men der er ikke forandringer, som skal opereres. Dine problemer må altså stamme fra hofteleddene, hvor venstre hofte giver flest gener og udover dette sekundære forandringer i muskulaturen, også på baggrund af din holdningsændring og slitagen i ryggen. Vi har ikke yderligere behandlingstilbud i vort regi. Du er afsluttet herfra.

Venlig hilsen G.H. overlæge.'

Da A.K. i 1992 ikke blev informeret om resultatet af røntgenbillederne, kan han efter min opfattelse heller ikke antages herfra at være blevet orienteret om arthrosen i den relevante periode.

Også speciallæge i ortopædkirurgi, overlæge, dr. med. E.T.s erklæringer af 28.11.1996 og 2.4.1998 synes at bekræfte, at der først på et sent tidspunkt blev konstateret arthrose og at dette var en direkte følge af epifysiolysen.

For at Danica Pension måtte gøre forældelsessynspunkter gældende, gøres det gældende, at en sådan frist bør løbe fra det tidspunkt, hvor pensionssagen er endeligt afgjort i det offentlige regi, det vil sige i marts måned 2001. Forsikringsdækningen har under hele forløbet været knyttet til udfaldet af den offentlige pensionssag. A.K. blev først ved kommunens afgørelse af 21. juni 2000 anerkendt som pensionsberettiget overhovedet og tilkendtes her pension efter § 14."

Selskabet har ved skrivelse af 15/1 2003 til nævnet anført følgende:

"Den 20. november 1984 underskrev A.K. en begæring om pensionsordning til brug for indtrædelse i pensionsordningen med S. … pr. 1. april 1985. …

Inden oprettelsen blev der af forsikredes egen læge udfyldt en helbredsattest B, hvoraf det fremgår, at forsikrede i 1966 er opereret for dobbeltsidig epifysiolyse, …

Der blev af vores lægekonsulent fastsat tavle 0 ved død og tavle 2 ved invaliditet, men bedømmelsen blev lempet til normale vilkår, på grund af det var en obligatorisk pensionsordningen med S.

Den 1. august 1993 underskrev A.K. en begæring om forhøjelse af pensionsordning for funktionærer i C.A.C. A/S. …, og den 15. august 1993 underskrev han helbredserklæring til brug for ændring af pensionsordningen. …

I helbredserklæringen fra den 15. august 1993 erklærer forsikrede, at han - bortset fra kortvarige tilfælde af forkølelse og/eller influenza - ikke lider af kroniske og/eller tilbagevendende sygdomme/lidelser samt ikke inden for de sidste 5 år har fået diagnosticeret sygdomme/lidelser.

Ved ændringen i august 1993 finder Danica Pension det ikke nødvendigt at indhente supplerende helbredsoplysninger, da helbredsforholdet anses for uændret i forhold til oplysningerne fra tegningstidspunktet. Ændringen bliver derfor antaget på uændrede vilkår. Det vil sige normale vilkår efter lempelse.

A.K. bliver sygemeldt 19. september 1995 på grund af hofte- og ryglidelse, og vi modtager anmeldelse af ulykkestilfælde/sygdom underskrevet den 1. maj 1996.

I forbindelse med skadebehandlingen indhentes oplysninger fra S. Hospital, og heraf fremgår det, at der i 1989 er taget røntgen af begge hofteled. …

Resultatet af røntgenundersøgelsen den 5. september 1989 viser lette forandringer i venstre hofteled, og røntgen af knæ viser følger efter mb. Osgood-Schlatter på højre side. …

Speciallæge G.H.s konklusion ved undersøgelsen den 10. oktober 1989 er, klinisk og radiologisk begyndende slidgigt i venstre hofte, og en del sekundære, myogene forandringer. …

Undersøgt igen ved speciallæge 9. februar 1993 på grund af rygsmerter gennem længere tid. Røntgen viser følger efter lav thor. Scheuermann og nogen spondylose på den thor. lumb. overgang. Ingen væsentlige discusdeg.. Endvidere lette deg. forandringer i cerv. columna. …

Vi har anmodet Bedømmelsesforeningen om responsum pr. 15. august 1993 … Hvis vi havde fået de rigtige oplysninger, ville Bedømmelsesforeningen have givet afslag til invaliditet.

Efter Danica Pensions opfattelse har A.K. handlet uagtsomt jf. forsikringsaftalelovens paragraf 6, idet han burde have oplyst om undersøgelsen den 10. oktober 1989, hvor der blev konstateret begyndende slidgigt i venstre hofte …, og undersøgelsen den 9. februar 1993 med diagnosen vedrørende ryggen … Dertil kommer diagnosen mb. Osgood-Schlatter den 5. september 1989. … Det bemærkes, at der efter forsikringsaftalelovens § 6 ikke behøver at være årsagssammenhæng mellem de urigtige oplysninger og forsikringsbegivenheden.

Derfor afviser vi klagen og fastholder vores ret til at ophæve forhøjelsen i august 1993 af dækningen ved tab af erhvervsevne.

…

Danica Pension gør forældelse gældende i henhold til forsikringslovens § 29.

Spørgsmålet om rigtigheden af anfægtelsen har på intet tidspunkt været kædet sammen med det offentliges afgørelse af pensionssager. Spørgsmålet om, hvorvidt klager er forsikret ved tab af erhvervsevne, hænger på ingen [måde] sammen med spørgsmålet om, i hvilket omfang klager har mistet sin erhvervsevne.

Klager kan på ingen måde have en forventning om, at forældelsesfristen for så vidt angår anfægtelsen først skulle løbe fra pensionssagens afgørelse i offentligt regi.

Forældelsesfristen løber fra Danica Pensions anfægtelse af forhøjelsen. Danica Pension anfægtede forhøjelsen ved brev af 4. september 1996. Da det er klart, at klager har kundskab om anfægtelsen fra dette tidspunkt, er spørgsmålet om, hvorvidt Danica Pension har anfægtet med rette, forældet i henhold til såvel den toårige som den femårige forældelsesfrist i forsikringsaftalelovens § 29."

I skrivelse af 13/11 2003 har klagerens advokat anført bl.a.:

"Jeg er af den opfattelse, at det tidligst mulige tidspunkt for forældelse kan indtræde ved udgangen af dette år; f.eks. i tilfælde at man måtte lægge tidspunktet for den første pensionstilkendelse til grund. A.K. blev første gang anerkendt som førtidspensionsberettiget i marts 2000. I medfør af Forsikringsaftalelovens § 29 kan der således tidligst ske forældelse med udgangen af dette kalenderår.

Danica Pension har gjort gældende, at forældelsestidspunktet løber fra det tidspunkt, hvor man meddelte, at man ikke så sig bundet af forhøjelsen på grund af urigtigt afgivne oplysninger.

I den forbindelse gør jeg gældende, at sagen lige fra den startede i Danica Pension har været direkte knyttet til den offentlige pensionssag, således at dækning for erhvervsevnetab ville blive afgjort uden hensyntagen til udfaldet af den offentlige pension.

…

Når forsikringsselskabet, som den stærke part, melder ud på en sådan måde, må A.K. have det indtryk, at han først kan have et krav, den dag han overhovedet bliver tilkendt offentlig pension. Det vil ikke være rimeligt at bede en forsikringstager i den situation gå til Ankenævn, og i værste fald til domstolene, og nedlægge påstand om anerkendelse af en forhøjelse på en forsikring, hvor man end ikke har grundlag for at få udbetalt pension."

Som svar herpå har selskabet i skrivelse af 11/12 2003 anført bl.a.:

"Hvorvidt, Danica Pension anfægtede forhøjelsen af dækningen ved tab af erhvervsevne med rette eller ej, har ingen sammenhæng med det offentliges vurdering af, om klager er berettiget til offentlig førtidspension. Om klager har mistet sin erhvervsevne eller ej er ikke relevant for spørgsmålet om anfægtelsens berettigelse.

Danica Pension har på ingen måde givet klager en berettiget forventning om, at en sag, om anfægtelsen af forhøjelsen sket med rette, kunne afvente det offentliges afgørelse om førtidspension. …

…

Mens klager ventede på at få afgjort sin sag om tilkendelse af offentlig førtidspension, valgte Danica Pension uagtet, at vi vurderede, at klagers erhvervsevne ikke var nedsat i tilstrækkelig grad, at udbetale den halve ydelse ved tab af erhvervsevne, jf. Danica Pensions breve fra …

…

Endvidere vedlægges Danica Pension bilag ... vores øvrige bevillinger af udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvor spørgsmålet om anfægtelsen på intet tidspunkt er omtalt.

Anfægtelsen har således på intet tidspunkt været koblet sammen med vurdering af klagers tab af erhvervsevne.

Endvidere kan det oplyses, at forældelsesfristen udelukkende afbrydes, hvis der tages retslige skridt i forhold til Danica Pension. Klager har ikke foretaget sådanne retslige skridt i forhold til Danica Pension, at forældelsesfristen er afbrudt.

Da Danica Pension anfægtede forsikringen ved brev af 4. september 1996, er der indtrådt forældelse efter såvel den toårs som den femårs forældelsesfrist.

Klagerens advokat har på intet tidspunkt før indbringelsen af sagen for Ankenævnet for Forsikring påstået, at der var en sammenhæng mellem vurderingen af nedsættelsen af erhvervsevnen og spørgsmålet om korrektheden af anfægtelsen. Hvis klagers advokat mente, at spørgsmålet skulle afvente det offentliges afgørelse, burde dette have været meddelt Danica Pension.

Afslutningsvis kan jeg oplyse, at det fortsat er Danica Pensions opfattelse, at forsikringen blev anfægtet med rette.

Danica Pension kan således fortsat ikke imødekomme klagen."

Nævnet udtaler:

Nævnet finder, at fristen for klagerens adgang til at bestride berettigelsen af Danica Pensions anfægtelse af forhøjelsen af forsikringen m.m. i 1996 ikke skal regnes fra pensionssagens afgørelse i offentligt regi, men at forældelsesspørgsmålet skal afgøres efter forsikringsaftalelovens § 29. Klagerens anfægtelse af selskabets afgørelse af 4/9

1996 om, at forsikringen er ændret på grund af afgivelsen af urigtige oplysninger ved forhøjelsen af forsikringen i 1993, skulle herefter være sket inden udgangen af 1998.

Klagen er først indgivet til nævnet i 2002, og nævnet må derfor tage selskabets påstand om forældelse til følge. Nævnet kan dog tilføje, at det er enigt med selskabet i, at klageren har afgivet urigtige oplysninger i 1993.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann